

Kétezer-tizenöt január hetedikén Márton Zoltán, Makfalva polgármestere, a Magyar Polgári Párt országos alelnöke, a Székely Nemzeti Tanács megyei elnöke az autonómiaküzdelem áldozata – és hőse – lett. Élete és halála jelképes és jelzésértékű. Márton Zoltán 1968-ban született, a jászvásári egyetemen szerzett mérnöki oklevelet. Tanárként kezdte pályafutását, majd a szovátai Teleki Oktatási Központ igazgatója lett; ebben a minőségében a Szülőföldön magyarul program sikeres lebonyolítója. A kisebbségi jogokból példát nyújtó Dél-Tirolban eltöltött sívakációja alatt érte a halál, pontosan a madéfalvi veszedelem emléknapján. Öt napra rá, január 12-én, az egész magyar nemzetet áldozattá tevő doni csata évfordulóján temették el Hármásfalva temetőjében. Sokat áldozott a közösségért, végül ő maga lett áldozat. Post mortem kiérdemelte az erdélyi magyarság, a székelység jelképes tisztí aranykeresztjét.

A „mindig készséges, mosolygó, másokat is derűre, optimizmusra bátorító fiatal politikus” elsőnek tűzte ki a székely zászlót a makfalvi község házára. Habár tudatában volt annak, hogy bűnvádi eljárást indíthatnak ellene, a hivatalos felszólításra, hogy távolítsa el a székely zászlót, azt mondta, ezt soha nem fogja megtenni. Szó szerint eképpen szólalt meg a lelkiismerete: „Vagyonom nincs, tőlem semmit elvenni nem tudnak. Legfeljebb a szabadságomat. De ha eddig elmegy a hatalom, akkor valakinek ezt is vállalnia kell!”

Márton Zoltánt fizikailag nem bántotta a hatalom, amint azt bizonyára megtette volna néhány évtizeddel ezelőtt. De azt csak elképzelni tudjuk, hogy – szerencsésnek tűnő természete ellenére, ám minduntalan lelkiismeretére hallgatva – milyen lelki vívódásai voltak a külső és belső hatalmak ellenében. Az esetleges öröklött hajlamok, a stresszel járó feszült munka, a környezeti tényezők mellett a fokozott igazságérzet, a túlhevült közösségszolgálat, a mások által minduntalan felbolygatott közérzet, a szorongások és félelmek bizonyára mind szerepet játszhattak tragikus végkimenetelű halálában. Mégis azt mondom: így volt szép és örökérvényű az élete, így üzeni az utókornak, hogy a székely zászlót nem veheti le semmilyen hatalom sem a község házák homlokzatáról, amennyiben azt végérvényesen kitűzzük a szíveinkbe. Így lépett be az erdélyi magyar hősök pantheonjába.

Feltehetjük magunkban a kérdést: volt-e szerepe a makfalvi polgármester halálában az amúgy nemzeti katartikus élmény fokozását szolgáló lobogónak, a székely zászlónak? Az élet is, a halál is örök titok, mégis levonhatunk néhány következtetést. A demokrácia - a szabadságot megtestesítő jelképeivel együtt - védi ugyan az egészséget, de a hatalom képtelen igazságot teremteni, amennyiben ezt nem akarja. Ezért az igazság képviselője nem könnyű és egyáltalán nem egészségmegőrző állapot. Azaz, a lelkiismeretes közszolgálat együtt jár a korai megbetegedés/elhalalozás kockázatának a felvállalásával.

Bensőkben gejrőként bugyognak a kérdések, hogy a kitörést követő hosszú csend mintájára megválaszolatlanul maradjanak. Miért halnak meg fiatalon a jó emberek, az egyenes gerincű személyek, a hiteles politikusok? Egyáltalán, milyen kritériumok szerint lehetne osztályozni őket? Hogyan mérhető az igazságérzet és a becsületesség, illetve egészségkárosító hatásaik? A hatalom részéről mikor nem kívánatos már a kisebbségi fokozódó frusztrációt fenntartani? Hogyan győzhetne a nemzetet szolgáló és a közösséget előrevivő értékrend e képmutató világban? Áldozat vagy hős az, aki túllépi testi-lelki megpróbáltatásai határait?

Márton Zoltánt, a székely szabadságot megtestesítő székely zászló örökös lobogatóját 46 éves korában érte szívroham. Látszólag békés, háború- és harcmentes körülmények között. De csak látszólag. Mert a valóságban - a mai kor szellemének megfelelően - mártírhálált halt zászlóvivővé vált, akárcsak valamikor néhány száz évvel ezelőtt a várostrom alatt halálos golyótalálatot ért zászlós. Egyszerre vált áldozattá és hőssé az őt örökre szívébe záró székelység emlékezetében.